

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1816

Vragen van de leden **Van der Lee** en **Kröger** (beiden GroenLinks) aan de Minister van Economische Zaken en de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu over *het bericht dat de CO₂-uitstoot van de Nederlandse industrie in 2016 niet is gedaald* (ingezonden 6 april 2017).

Antwoord van Minister **Kamp** (Economische Zaken) en van Staatssecretaris Dijkema (Infrastructuur en Milieu) (ontvangen 11 mei 2017) Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2016–2017, nr. 1724

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van de voorlopige uitstootcijfers voor 2016 (gepubliceerd op 3 april 2017) van de Nederlandse Emissieautoriteit (NEa), waaruit blijkt dat de CO₂-uitstoot van de industrie in 2016 nagenoeg gelijk is gebleven ten opzichte van 2015¹?

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Wat zijn volgens u de belangrijkste redenen voor het nagenoeg gelijk blijven van de CO₂-uitstoot in de industrie?

Antwoord 2

De CO₂-uitstoot van Nederlandse bedrijven die onder het Europese emissiehandelssysteem (ETS) vallen, is in 2016 zeer licht gedaald ten opzichte van het voorgaande jaar. De uitstoot kwam in 2016 uit op 93,9 Mton CO₂-equivalent, terwijl de uitstoot in 2015 lag op 94,1 Mton. Het nagenoeg gelijk blijven van de Nederlandse CO₂-uitstoot in het ETS in 2016 is toe te schrijven aan de toegenomen productie als gevolg van de gunstige economische conjunctuur. De industriële productie nam in 2016 met 2,5% toe ten opzichte van 2015.

De Nederlandse economie is de afgelopen 25 jaar efficiënter geworden waar het gaat om de CO₂-uitstoot. De economie van Nederland groeide tussen 1990 en 2015 met 60%, terwijl de CO₂-uitstoot nagenoeg gelijk is gebleven. Het CBS heeft berekend dat de broeikasgasintensiteit van de industrie in de

¹ <https://www.emissieautoriteit.nl/actueel/nieuws/2017/04/03/co2-uitstoot-nederlandse-industrie-gelijk-uitstoot-europa-daalt>

periode 1995–2014 is gedaald met 46%. Dit betekent dat de industrie per geproduceerde eenheid product nu 46% minder CO₂-uitstoot dan in 1995, onder andere door energiebesparing en andere maatregelen.²

Uit de OESO «Environmental Performance Review 2015» van Nederland blijkt dat de broeikasgasintensiteit van de Nederlandse economie onder het OESO-gemiddelde ligt; de energie en specifieke CO₂-intensiteit liggen op het OESO-gemiddelde.

De CO₂-uitstoot van de chemiesector is toegenomen in 2016 ten opzichte van 2015. Het gaat om een toename van circa 7%, van 17,3 Mton in 2015 naar 18,5 Mton in 2016. Deze stijging komt vooral door hervatting van productie van één bedrijf. Ook de productie van de chemische industrie nam mede daardoor toe in 2016, met 6,1% ten opzichte van 2015.

In de energiesector is de CO₂-uitstoot in 2016 juist gedaald door de gewijzigde inzet van steenkool en aardgas. Als gevolg van de sluiting van enkele oude kolencentrales, conform de afspraken uit het Energieakkoord, is er in 2016 in Nederland minder steenkool gebruikt. Hierdoor is de gezamenlijke CO₂-uitstoot van kolencentrales vorig jaar met 10% gedaald, van 31,4 Mton in 2015 tot 28,4 Mton in 2016. Tegelijkertijd hebben aardgascentrales vorig jaar meer aardgas ingezet voor de productie van elektriciteit. Door deze hogere inzet van aardgas nam de uitstoot van gascentrales vorig jaar met meer dan 20% toe van 11,1 Mton in 2015 tot 13,4 Mton in 2016. De nettoreductie van de uitstoot van gas- en kolengestookte centrales samen kwam daarmee uit op 0,7 Mton.

Deze relatief beperkte daling volgt uit het feit dat productie van elektriciteit door elektriciteitscentrales in Nederland in 2016 steeg met ruim 4 miljard kWh en met 76,7 miljard kWh het hoogste niveau ooit bereikte. Deze toename hangt vooral samen met ontwikkelingen op de Noordwest-Europese elektriciteitsmarkt. De verbeterde marktpositie van Nederlandse gascentrales in 2016 ten opzichte van 2015 werd vooral gedreven door het feit dat kerncentrales in Frankrijk op grote schaal tijdelijk stilgelegd werden. Gevolg hiervan was onder meer een lagere import van elektriciteit.

Vraag 3

Hoe verhoudt het gelijk blijven van de CO₂-uitstoot in de Nederlandse industrie zich tot de afname in Europese CO₂-uitstoot?

Antwoord 3

Onder het Europese emissiehandelssysteem is het mogelijk dat de CO₂-uitstoot van een sector of land (tijdelijk) toeneemt. Het uitstootplafond is immers een Europees plafond, waaronder verschuivingen mogelijk zijn. Het Europese uitstootplafond daalt wel elk jaar.

Zoals ook aangegeven in de beantwoording van vraag 2, hangt het gelijk blijven van de Nederlandse uitstoot in 2016 ten opzichte van 2015 onder meer samen met een toegenomen industriële productie, het hervatten van activiteiten bij een productielocatie in de chemiesector en veranderende omstandigheden op de Noordwest-Europese elektriciteitsmarkt.

Vraag 4

Deelt u de mening dat de CO₂-uitstoot in de industrie af moet nemen om aan het Urgenda-vonnis en aan de afspraken in het Klimaatakkoord van Parijs te voldoen?

Antwoord 4

Ja, wij delen de mening dat de CO₂-uitstoot in alle sectoren drastisch zal moeten worden verminderd om te voldoen aan de afspraken in het Klimaatakkoord. Het kabinet heeft in de Energieagenda aangegeven haar energie- en klimaatbeleid in de toekomst te willen richten op reductie van CO₂-emissies. Het kabinet heeft aangegeven te willen streven naar een geleidelijke en tijdig ingezette transitie, om zo mogelijke schokeffecten voor de economie te voorkomen en tevens de economische kansen die de energietransitie biedt te

² CBS, PBL, Wageningen UR (2016). Broeikasgas en CO₂-intensiteit bedrijven, 1995–2014 (indicator 0542, versie 08, 29 maart 2016). www.compendiumvoordeleefomgeving.nl. CBS, Den Haag; Planbureau voor de Leefomgeving, Den Haag/Bilthoven en Wageningen UR, Wageningen.

benutten. Hiermee heeft het kabinet het door vele partijen gevraagde perspectief richting een CO₂-arme economie in 2050 geschetst. Zoals aangegeven in de brief van de Minister van Economische Zaken over de Voortgangsrapportage van het Energieakkoord (Kamerstuk 30 196, nr. 503) ligt het kabinet met het volledig behalen van de doelen uit het Energieakkoord op koers om 25% broeikasgasreductie te realiseren in 2020 ten opzichte van 1990, zoals vereist volgens het Urgenda-vonnis.

Vraag 5

Deelt u de mening dat het Europese emissiehandelssysteem (ETS) onvoldoende werkt om de CO₂-uitstoot in de Nederlandse industrie terug te dringen en dat aanvullende nationale maatregelen nodig zijn?

Antwoord 5

In de Energieagenda stelt het kabinet dat zelfs als de CO₂-prijs stijgt door aanscherpingen van het ETS, dit niet zal leiden tot een geleidelijke transitie in Nederland. Dit betekent dat zonder aanvullend beleid de CO₂-uitstoot in Nederland – met name in de ETS-sectoren – niet verder af zal nemen richting 2030. De opgave richting 2050 wordt daardoor groter, terwijl de tijd die resteert om de omslag te maken juist afneemt. Een tijdig ingezette en dus meer geleidelijke transitie zal positief uitpakken voor het beheersen van kosten en biedt ook economische kansen. In het kader van de uitwerking van de Energieagenda wordt in overleg met maatschappelijke partijen en bedrijven momenteel bezien hoe een dergelijke transitie kan worden vormgegeven.

Vraag 6

Deelt u de mening dat een nationale minimumprijs voor CO₂ wel tot het aanjagen van CO₂-arme innovaties in de industrie kan leiden?

Antwoord 6

Er zijn verschillende instrumenten denkbaar om de industrie te stimuleren om CO₂-reducerende maatregelen te nemen. Het kabinet onderzoekt in het kader van de uitwerking van de Energieagenda op welke wijze aanvullend beleid voor alle sectoren, inclusief de industriesector, kan worden vormgegeven.

Vraag 7

Bent u reeds in overleg met de industrie over welke aanvullende maatregelen nodig zijn om een trendbreuk in haar CO₂-uitstoot te realiseren? Zo nee, wilt u hier zo spoedig mogelijk het initiatief toe nemen?

Antwoord 7

Ja, zoals ook aangegeven in de beantwoording van de voorgaande vragen is het kabinet in gesprek met diverse maatschappelijke partijen en bedrijven over de verdere uitwerking van de Energieagenda.